

această zi mai monstruos, mai diform, mai hidos în epoca premergătoare ultimului război, ei pentru semnificația pe care actul criminal al rebeliunii o are în viața țării greu încercate și, mai cu seamă, pentru consecințele de revelație și de atitudine în conștiința multor intelectuali ai vremii. Autorul nu-și propune sinteza epocii, așa cum o face în proză George Călinescu, Marin Preda sau Eugen Barbu, ci surprinde analitic un moment de mare intensitate, când un fapt îngrozitor destramă aburul de amăgire în care se învăluiseră un artist sculptor și un gazetar de fapte diverse, pentru a-i aduce, în confruntarea cu cea mai teribilă realitate, la o luare de atitudine, care este cel dintâi pas către lupta politică deliberat adoptată. Un glonte pornit din pistolul unui purtător al cămășilor verzi clinteste din temelia rivnita insulă de liniște și izolare care e casa sculptorului Andrei Olaru. Viața soției sculptorului este curmată pe nedrept și inutil, glonteale își greșise ținta (fapt cu semnificație pentru telurile întunecate ale legionarilor) și detunătura, în loc să semene teroarea, trezește la luptă. La o luptă în care nu vor pregeta să pornească cei ce se credeau scutiți de datorii față de viața înconjurătoare, la o luptă pe care o conduc comuniștii, singurii pe lume în stare să faurească o țară a dreptății.

Aceasta este piesa. Acestea sînt sensurile ei. Limpezi și însuflețitoare. Cumpănind greu, destul de greu ca să pună în umbră inerentele stîngăcii de construcție ale oricărui debut. Într-un decor în care, indiferent de locul unde se petrece acțiunea, T. Th. Ciupe închipuie un cer apăsător, greu, de puternică și emoționantă sugestie, regizorul Victor Tudor Popa, același credincios slujitor al dramaturgiei naționale, realizează un spectacol de adîncă vibrație. Sînt cîteva detalii ale construcției spectacolului care mențin tensiunea emoțională: o pereche de cizme patru-lează dincolo de ferestre, ca o permanentă amenințare la adresa libertății; nori grei se vîlătucesc pe cerul jos; și, din cînd în cînd, glasul cîntăreței de muzică folk Adriana Ansel, acompaniat de sunetele grave ale chitarei, ne cheamă, pe cei de azi, să nu uităm nimic din durerile care au fost. Sînt versurile uneia din cele mai frumoase poezii ale lui Alexandru Căprariu, „Balada amintirii”.

Actorii, dintre cei mai buni ai teatrului, s-au dăruit cu generozitate textului și au izbutit în spectacol momente remarcabile. Constantin Adamovici pareurge cu siguranță traseul vijelios al sculptorului Andrei Olaru, de la atitudinea stelară la poziția fătîș opusă crimei; Melania Ursu, admirabilă în rolul soției sculptorului, mai cu seamă în momentul final, cu o inteligentă rostire a textului, cu glasul grav și cald, cu o rară eleganță a mișcării; Gheorghe M. Nuțescu, arțăgos și obtuz în rolul magnatului Daniel Athanasiu, susținător al reacțiunii; Petre Moraru, emoționant, sincer, înflăcărat în rolul gaze-

Melania Ursu (Ioana Olaru) și Constantin Adamovici (Andrei Olaru)

tarului al cărui drum are alte perspective după întîmplările la care e martor; Octavian Lăluț, sigur pe el, cald, convingător, în rolul foarte scurt al comunistului Nicoară Delea; în sfîrșit, Anton Tauf, iute în gesturi, greoi la minte, brutal, agresiv, cu totul remarcabil în legionarul Marin Marin; apariții inerent limitate la corectitudine au Ligia Moga, George Gherasim, Gheorghe Radu, Ana Maria Dominic și Gelu Bogdan Ivașcu, interpreți ai unor personaje mai sărace în date.

Virgil Munteanu

Teatrul Giulești FOTBAL

de M. R. Iacoban

„Pe fapta fizică a antrenamentului sportiv se dezvoltă un mare număr de însușiri și achiziții morale, printre care rezistența, stăpînirea de sine, disciplina de viață cea mai riguroasă, camaraderia, cavalerismul”. Fraza de mai sus a scris-o Tudor Vianu, în *Jurnalul* său, și am început cu ea pentru a arăta că pînă și mințile sustrase faptului

Unsprezecele teatrului giuleștean

cotidian, devotate studiului abstract, au putut avea deschiderea spirituală să vadă în întrecerea sportivă un gest nobil și în sportivi altceva, mai presus, decît ființe primitive în competiții oarbe. Din toate timpurile, sportul a însoțit, a animat viața cetății, din-totdeauna, sportului și sportivilor le-au fost închinăte opere de artă. Încă în veacul al V-lea înaintea erei noastre, Pindar îi cînta pe atleții Jocurilor Olimpice și Miron dăltuia statuia Discobolului. Mari scriitori ai lumii au scris despre sportivi; să ne amintim de Hemingway, Giraudoux și Camus, așa cum la noi, dintre înaintași, Sadoveanu, Ionel Teodoreanu și Camil Petrescu erau împătimi- mați ai sportului și au scris mult și frumos despre patima lor. Mai amintesc, lucră știut de orice copil, că despre sport, despre fotbal, cu osebire, scriu, azi, pasionați și compe- tenți, Eugen Barbu, Fănuș Neagu, Adrian Păunescu, Ion Băieșu, Al. Căprariu și, firește, Mircea Radu Iacoban, autorul foiletonului dramatic *Fotbal*, reprezentat la Giulești.

De ce toți acești oameni, pe care ni-i închi- puim trudind nopțile aplecați peste manu- scrierile lor, găsesc nu numai timp, dar și atîta suflet și, la urma urmei, atîta tinerețe, să alege duminicile în tribune, nu e greu să ne explicăm. Ei sînt alături de sutele de mii de oameni care umplu stadioanele, ei sînt alături de milioanele de oameni care urmăresc la televizor (televiziunea, zicea o minte ascuțită, ne-a făcut ubicui), urmăresc, zic, întrecerile sportive, care cuprind întreaga planetă. O cuprind și o reușesc. Iată de ce se cuvine să salutăm prezența pe scenă a unei noi piese despre sportivi, ca pe încă un pas, fie și mai șovăitor, al creatorilor către o realitate a vieții noastre de toate zilele. Și se mai cere să privim încercarea

lui Mircea Radu Iacoban și inițiativa încu- rajatoare a Teatrului Giulești din unghiul pe care ni-l propune autorul, pe suprafața și adîncimea care nu sînt nici ale dramei de idei, nici ale comediei satirice, ci ale foiletonului dramatic; căruia, de bună seamă,

Data premierei: 19 ianuarie 1976.

Regia: DAN MICU. Decoruri și costume: arh. PETRE PADURET.

Distribuția: GEORGE BĂNICĂ (Ma- estrul); VASILE ICHIM (Curmei); MIHAI STAN (Bulboacă); DAN TU- FARU (Speriatu); FLORIN ZAMFI- RESCU (Hoartă); GELU NIȚU (Că- pilnă); CONST. COJOCARIU (Troznito- ru); CORNELIU DUMITRAȘ (Dom- nisoru); ION CHIȚOIU (Osoi); MIR- CEA NICOLAE CREȚU (Luminare); GEO COSTINIU (Cataramă); RADU GH. ZAHARIA (Spectatorul); ANDI ȘTEFĂNESCU (Tică); CONSTANTIN AVADANEI (Biță); GABRIEL OSE- CIUC (Rupere).

nu-i putem pretinde să aibă nici densitatea esului filozofic și nici intensitatea arzătoare a pamfletului neiertător. Ci, așa cum a făcut-o autorul, observație atentă și exactă pe un aspect al realității, multitudine de fapte reve- latoare și portrete sumar schițate, într-o mare diversitate caracterologică.

Acțiunea, care se petrece în vestiarele unui stadion și se întinde pe răstimpul unui meci, înfățișează, pe fondul unei frământate situații decisive pentru soarta unsprezeceleui (alecătuit și condus ani de zile de cumsceadele Curmei),

înfruntare dintre două mentalități, înfruntare frecvent întâlnită în lumea sportului, ca și în viață. Două mentalități, două caractere: unul, pus pe căpătuială pe seama sportului — pasăre rătăcitoare în goană după câștiguri: profesorul doctor în ale unei științe pe care nu a practicat-o niciodată; celălalt, om de suflet, iubitor al jocului cu mingea, înțelept conducător al unor inimoși care alecătuiesc o echipă, adică un colectiv. Întrebat, fiecare, cu ce se ocupă, profesorul doctor ar răspunde: „Elaborez scheme tactice“, iar Curmei: „Ia, cu treaba.“ Fiindcă acest om modest, acest antrenor fără diplome, dar cu pasiune și dăruire, nu cunoaște vorbele mari, ei munca intensă și legătura de la inimă la inimă. Iar înfruntarea dintre aceștia doi va decide cine să rămână cu cei unsprezece flăcăi și cine să plece. Din această înfruntare rezultă și ideea piesei: un colectiv respinge pe cei veniți să-și aroge false merite și păstrează conducătorul ieșit din mijlocul lui. Ar mai fi de adăugat că, pentru cine a respirat aerul stadionului, pentru cine a palpitat alături de echipa favorită, lucrarea lui Mircea Radu Iacoban este aidoma pamfletelor lui Eugen Barbu și Adrian Păunescu: are, dincolo de puterea de a dezvălui adevăruri amare, căldura dragostei pentru sport și adevărații sportivi.

Regizorul Dan Micu și echipa lui de interpreți au fost fideli textului, l-au considerat cu seriozitate, tratându-l cum se cuvine și la exigențele propuse de autor. Băieții echipei au fost băieții teatrului, actori tineri care au căutat să aducă o notă particulară, un amănunt, un gest, o atitudine, destul pentru ca fiecare din ei să dea contur personajului. Mă gîndesc cu plăcere la ce au făcut — din puținul care li s-a dat — Cornel Dumitraș, Dan Tufaru, Mihail Stan, Florin Zamfirescu, Geo Costiniu, Constantin Cojocaru, Gelu Nițu, Ion Chițoiu, Mircea Nicolae Crețu. George Bănică are aroganța demagogică, uscăciunea sufletească și răutatea cerute de interpretarea personajului, profesor doctor în ale fotbalului. Iar Vasile Ichim, toată simplitatea, toată căldura omenească și bunătatea cinstului Curmei.

V. Munteanu

Alte spectacole

Teatrul Național din Timișoara

■ UN FLUTURE PE LAMPĂ

de Paul Everac

În această montare, realizată stagiunea trecută (debutul scenic al regizorului Ioan Ieremia la Timișoara), piesa lui Everac se decantează și câștigă în gravitate. Concentrându-se pe ideea vectorială a dramei — pierderea libertății lăuntrice în condițiile dezrădăcinării naționale — regizorul a concentrat textul cu mult discernămint, a renunțat la unele ramificații din anecdotică luxuriantă și pitorească a intrigii, în favoarea ideii. Reprezentația se centrează în jurul elementelor politice prin patosul lucid al întrebărilor, prin concluziile simple și emoționante. Simplitatea caracterizează, dealtfel, întreaga compoziție scenică, axată pe rigorile unei demonstrații convingătoare prin sinceritatea trăirilor eroului. Ambianța „pariziană“ se compune sobru și expresiv, printr-un „decor de lumini“ și o muzică „locală“ adecvată, colo-

Data premierei: 16 ianuarie, 1975.
Regia: IOAN IEREMIA. Scenografia: EMILIA JIVANOV.

Distribuția: OVIDIU GRIGORESCU (George Martois); MIHAELA MURGU (Nicolle Martois); MIRON NETEA (Ovidiu Petrescu); ELENA IOAN (Doamna de Marenne); GETA IANCU (Viorella Vidrighin); CAMIL GEORGESCU (Anastase Crăciunescu); ANATOL CORET (Părintele Bembea); GH. PĂTRU (Sandu Popazu); GEORGE STANA (Anton Suditu); MIRCEA BELU (Tit-Liviu Henția); GH. LEAHU (Leon Schwartz); DANIEL PETRESCU (Venceslav Vrabie); RADU AVRAM (Roger Dupic); EUGENIA CREȚOIU (Célestine Dupic); ȘTEFAN IORDĂNESCU (Xenophon D'Avignac); ȘTEFAN SASU (Jean-Pierre Dupic); HORIA IONESCU (Mike O'Kelly); IRENE FLAMANN-CATALINA (Sheila O'Kelly); VIOREL ILIESCU (Marangozzi); ȘTEFAN MĂRII (Profesor Stiuopul); IOAN HAIDUC (Găvozdea); MARIANA STRASSER (Florica Popescu, Hanelore Raumgarten); VICTOR ODILLO CIMBRU (Laurențiu Blănaru); ADRIAN RERZESCU (Djamel Abouladhi); GEORGE LUNGOCI (Un valet); CRISTINA CÎRSTEA (O studentă).